

Mag het een onsje minder zijn?

Slim groen beheren bespaart geld, véél geld

De gemeente Weert staat voor de taak om met ingang van 2018 300.000 euro te bezuinigen. Deze korting is een kwart van het totale budget.

De juiste aanpak voor de gemeente bleek om planmatig te kijken op welke onderdelen extensiever beheerd kan worden. *Alles over Groenbeheer* heeft alle plantvakken in de kernen van Weert doorgelicht op kwaliteit en communiceert samen met de gemeente Weert hierover met de burger.

Auteur: Santi Raats

Waarom kozen jullie voor planmatige doorlichting van de groenkwaliteit?

Wil op 't Roodt van de gemeente: 'In 2016 moest de gemeente Weert gaan bezuinigen. De meerjarige begroting van de gemeente was niet op orde. Dat betekende dat de gemeente Weert haar "huishoudboekje" met tien andere gelijkwaardige gemeenten is gaan vergelijken. Als referentie is gekozen om de op een na laagste gemeente te nemen. Uit de gesprekken met het bestuur en de raadsleden is uiteindelijk een taakstellende bezuiniging van 100.000 euro in 2016 naar 300.000 euro in 2018 opgelegd. Vanaf 2018 moeten we werken met een budget van ca. 0,9 miljoen euro. Om dit te realiseren, wilden we niet "overal een

beetje" bezuinigen. Daarbij vonden we het behoud van de huidige kwaliteit van het groen van belang. Ook wilden we weten op welke plekken we minder intensief konden gaan beheren. Op een manier dat iedereen tevreden kan zijn: de raad, de burgers en wijzelf als beheerders.'

Welk besluit heeft Weert over de RAW-beeldkwaliteit genomen?

'We onderhouden op dit moment twee beheertypen op B-kwaliteit: onkruidbestrijding in beplantingen en het maaien van het gras. Onkruidbestrijding in beplanting mag nu maximaal 30 centimeter hoog staan in plaats van 10 centimeter en de bezettingsgraad mag

voortaan 40 procent van de beplanting per 100 m² omvatten in plaats van 20 procent. Voor wat betreft maaien van gras: Daar gaat de maaihoogte van vijf naar zeven centimeter. Ik schat in dat als het onderhoud goed gebeurt, de teruggang naar B-niveau weinig in het beeld zal schelen. In 2018 -na de omvormingen- kijken we of we terug kunnen naar A-niveau. De politiek zal de veranderingen eerst moeten ervaren. De rest van de beeldposten, zoals onkruid op verhardingen en zwerfafval, blijft op de oude A-kwaliteit. Daar wil de politiek geen gedonder mee. Doordat we nu in beeldkwaliteit hier en daar een stap terug moeten doen, komen we erachter dat we op sommige vlakken last hebben gehad van blinde

vlekken. We hebben financieel gezien jarenlang alles op A-niveau kunnen onderhouden. Ons budget was altijd circa 1,2 miljoen euro. Maar nu zien we dat we op bepaalde plekken onnodig onderhoud hebben gepleegd. Zo staat er al meer dan tien jaar lang bosplantsoen als afscheiding tussen de ringbaan en een wijk, maar tegelijkertijd staat daar een haag die al die tijd geknipt is. In deze situatie heeft de haag geen toegevoegde waarde en had al lang verwijderd kunnen zijn.'

Hoe wordt dat bereikt?

'Uit het onderzoek van *Alles over Groenbeheer* bleek dat het mogelijk is om met *quick wins* onze bezuinigingsdoelstelling te halen. We hebben ons ten eerste afgevraagd of vormen mogelijk is. En dat kan in veel gevallen. Naast omvormingen hebben we gekeken naar extensief beheer in zijn algemeenheid. Want in principe willen we bestaande groentypes behouden en bijvoorbeeld "overbodige" hagen omvormen tot beplanting of grasvegetatie en intensief gras omvormen tot extensief te beheren gras. Kan er bijvoorbeeld onder bomen nog maar twee keer per jaar gemaaid worden, of hoeven grotere vlakken nog maar tien keer te worden gemaaid? Een voorbeeld van het omvormen van overbodige hagen was zichtbaar in de buitenring van Weert. Dat is een overgang van het stedelijk gebied naar het buitengebied en daar staan verschillende hagen die vroeger de taak hadden om het licht van de auto's op te vangen, zodat fietsers daar geen last van hadden. De hagen blijken in de praktijk echter een uitwerking van sociale onveiligheid te geven. Omdat de hagen hier niet meer aan hun functies voldeden, maar wél ieder jaar geknipt werden, hebben we gekeken of we ze kunnen verwijderen. Hierover is uiteraard afstemming geweest met de beleidsadviseur op gebied van verkeer. Met *Alles over Groenbeheer* hebben we ook gekeken naar het ophogen van de kwaliteit van ecologie en duurzaamheid in het groen, en van de technische kwaliteit van het groen.

Een voorbeeld van de technische groenkwaliteit is dat op sommige locaties de helft van het groen kapot is getrapt, omdat de beplanting ligt langs weggedeeltes waar mensen uit de auto stappen, of omdat het eigenlijk olifantenpaadjes zijn. We stellen ons daarvoor de vraag of we daar überhaupt planten terug willen planten. Een ander voorbeeld is om in plantvakken waar wateroverlast is de bodem te bewerken, om de verdichting op te heffen en pas dan weer plantsoen of gras te maken. Door de technische kwaliteit te verbeteren kunnen we bezuinigingen realiseren op lange termijn. Duurzaamheid kunnen we realiseren door

bij wateroverlast bestaand gras of slechte plantvakken om te bouwen tot wadi's. Ook kunnen huizen in de buurt hierop eventueel hun hemelwater afkoppelen. Een andere simpele omvorming kan zijn om op een plek waar een haag naast de ringbaan staat, deze in te zaaien met wilde bloemenmengsels als blikvanger'. In de regel zijn deze gronden namelijk al schraal en dus ideaal voor wilde bloemenmengsels.

Wat vinden bewoners van de plannen?

Wil op 't Roodt 'We houden in totaal zestien informatieavonden, voor alle wijken en dorpen. Daarvoor stuur ik elke inwoner persoonlijk een brief. Op de inspraakavonden ontzorgt *Alles over Groenbeheer* ons verder helemaal. Zij kennen onze gemeente goed; we werken al sinds 2009 samen. Zij besteden contracten voor ons aan, ook op het gebied van bomen ondersteunen zij ons al sinds 2009. Samen hebben we planmatig boombeheer opgezet. Zij communiceren namens ons ook met de burgers. Wij zijn als gemeente Weert wel ruim vertegenwoordigd op deze avonden, om vragen te beantwoorden. Voordat we deze avonden georganiseerd hebben, is er eerst gesproken met een vertegenwoordiging van de politieke partijen in het kader van Kiezen met Visie. Daarna met de besturen van de wijken en de dorpsraden om te proeven of onze wijze van bezuinigen hun goedkeuring kon hebben. Toen dat het geval was, hebben we besloten om alle wijken afzonderlijk te informeren over de bezuinigingen. Ook overleggen we met de groene verenigingen en ondernemers, want ook op industrieterreinen valt op het gebied van hagen nog veel te winnen

Arnold Jansen, *Alles over Groenbeheer*

Wil op 't Roodt, gemeente Weert

'De investering heb je in zeven jaar terugverdiend, terwijl het systeem veel langer meegaat'

aan bezuinigingen. Tot nu toe hebben we vijf bijeenkomsten gehad. De bewoners hebben op deze avonden inspraak op de voorstellen. Aanvankelijk wilde we *quick wins* behalen zonder overleg met de burger. Maar met name de groene verenigingen waren het absoluut niet eens met het idee dat wij de hagen langs de ringbaan wilden verwijderen. Daarom overleggen we nu alle *quick wins* met de burger. De input van de aanwezigen nemen we mee naar de volgende bijeenkomst. We maken afspraken over burgerparticipatie in het onderhoud en vragen om betrokkenheid, niet alleen over het recht op groen voor de deur van de bewoner, maar met name over gezamenlijk groenonderhoud in de wijken. De spreuk daarbij is "Niet alleen uw eigen straatje schoonvegen." Tijdens een van de bijeenkomsten kwam naar voren dat er bewoners waren die al vanaf 1982 stukken groen voor ons onderhouden. *Alles over Groenbeheer* heeft per wijk een grote tekening op kunststof, van twee bij drie meter, uitgeprint. Daarop kunnen mensen met viltstiften opmerkingen schrijven. Met

rood kunnen zij aangeven welke plannen beter niet uitgevoerd kunnen worden, mét de reden erachter; met blauw kunnen verbetervoorstellen worden ingeschreven en met zwart kan men opmerkingen bij een voorstel plaatsen. Op deze manier krijgen we goede input, bijvoorbeeld om een kwaliteitsslag te slaan op het gebied van ecologie en duurzaamheid. Zo wilden we blok-hagen op de grens met het buitengebied langs een vierbaansweg verwijderen. Burgers kwamen met een alternatief: de hagen niet allemaal verwijderen, maar gedeeltes weghalen. De resterende hagen hoeven niet geknipt te worden, zodat de hagen schuilmogelijkheden en biotopen kunnen vormen voor vogels en vlinders. We laten daar sleedoorns uitgroeien zodat het binnen in de haag warmer wordt. Dit zijn perfecte nisjes voor vogeleitjes.'

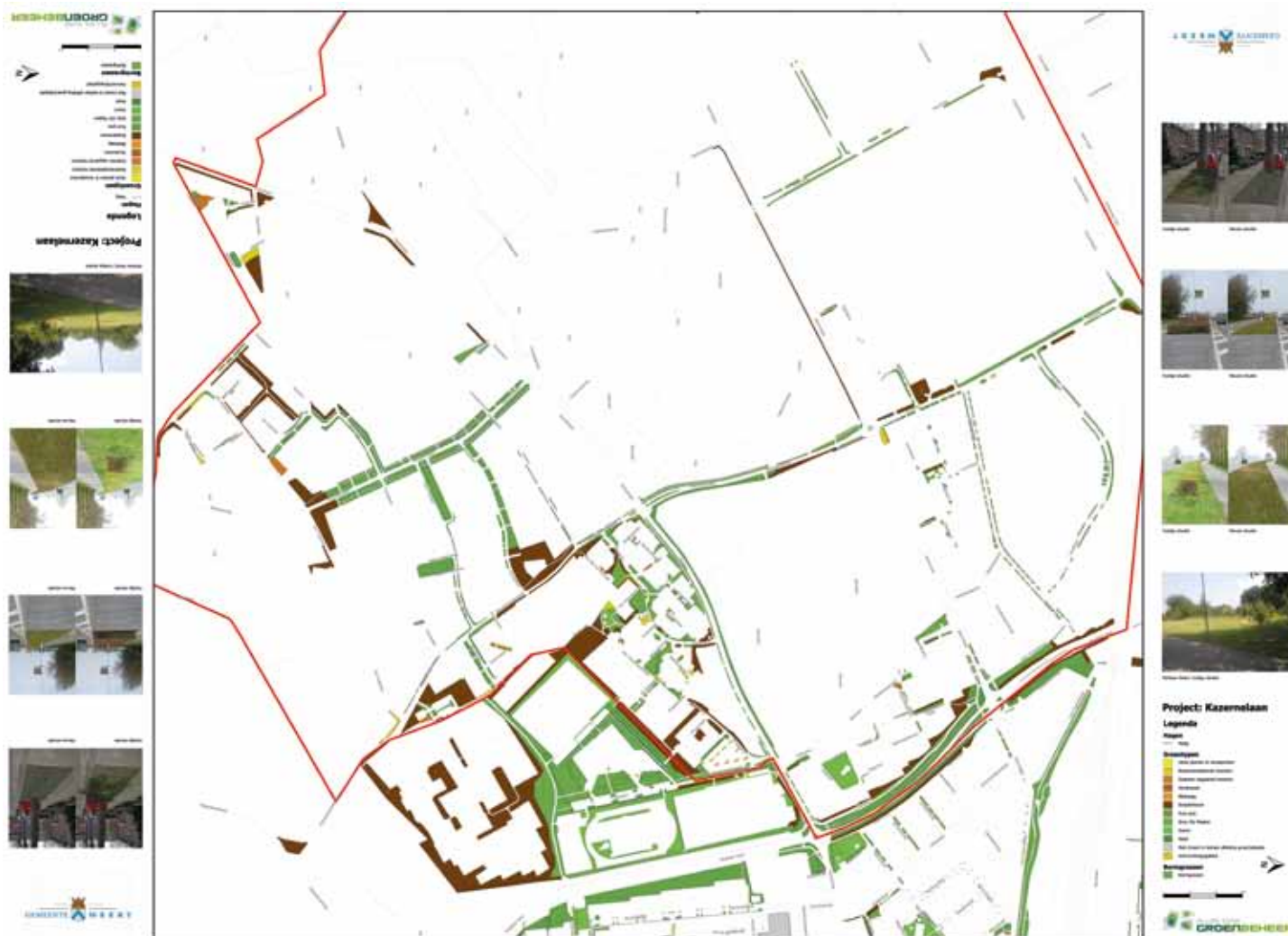
Is er veel betrokkenheid?

'We merken dat de opkomst bij informatieavonden sterk afhangt van of de bijeenkomst plaatsvindt in

het gemeentehuis of op een locatie in het eigen dorp van de bewoners. Naar een multifunctionele accommodatie in een van de dorpen kwamen maar liefst vijftig mensen op een gemeenschap van duizend mensen. Een ander dorp had geen voorziening om de bijeenkomst te houden, dus hielden we hem op het gemeentehuis. Daar kwamen slechts acht bewoners naartoe. Voor wijken geldt dit verschil minder. We hadden 120 mensen uit een wijkgemeenschap van zo'n 2500 bewoners in het centrum op een avond in het buurthuis, maar evengoed 120 bewoners van een even grote wijk op het gemeentehuis, waar men in de wijk geen locatie beschikbaar had. Wat je aan de opkomstcijfers ook kunt aflezen, is dat de omvorming van groen in dorpen relatief meer leeft.'

Hoe ziet de uitvoering eruit?

'Half juni zijn alle inspraakavonden achter de rug. In het najaar, rond oktober en november, voeren we de eerste omvormingen door. Tot maart

Met foto's van de bestaande situaties en van gefotoshopte verbeterde situaties, naast de kaart, worden alle plannen visueel geduid.

of april 2017 werken en planten we door. In het najaar van 2017 voeren we een tweede ronde aan omvormingen door. In het voorjaar van 2018 moet de bezuiniging van 300.000 euro gerealiseerd zijn. Financieel hebben we nog wat ruimte om te spelen met de wensen van de bewoners. In de tekeningen hebben we meer aan bezuinigingen ingetekend dan we feitelijk moeten doen. Bijvoorbeeld, in sommige woonwijken waar het groen voor 70 procent uit blok(hagen) bestaat, hebben we nu veel gras ingetekend. Dit maakt de benodigde reacties los en daarmee kunnen we tot een compromis komen. Ik heb er echt het volste vertrouwen in dat de veranderingen goed uit zullen pakken.'

Be social

Scan of ga naar:

www.Stad+Groen.nl/artikel.asp?id=41-5908

ARNOLD JANSEN, PROJECTLEIDER BIJ ALLES OVER GROENBEHEER ZET DE KADERS VAN DE GEMEENTE WEERT OP EEN RIJ:

Het doel in Weert is om een eenduidig groenbeeld te bereiken dat zijn kwaliteit behoudt, dat de technische kwaliteit van het bestaande groen verbetert en dat het groen ook nieuwe kwaliteiten toegevoegd krijgt. Participatie van en samenwerking met bewoners staat voorop. De groenoplossing moet structureel zijn, in principe géén omvorming van groen naar verharding en de kosten van omvormen en aanpassen moeten worden inverdiend, want er is geen extra geld beschikbaar voor de omvormingen.'

Over de werkwijze van Alles over Groenbeheer vertelt Jansen: 'De eerste stap was een quick scan voor mogelijke bezuinigingen en een analyse van deze resultaten. Nadat bleek dat de bezuinigingen haalbaar waren, is als tweede stap een inventarisatie van alle groenobjecten binnen de bebouwde kom van de gemeente Weert uitgevoerd. Daarna hebben we alle mogelijke omvormingen in het systeem van de gemeente ingevoerd, en een voorstel opgesteld. Tot slot wordt het voorstel overlegd met de gemeente, wijk en dorpsraden en worden de plannen gepresenteerd op wijk- en dorpsbijeenkomsten. Met de input van de bewoners worden de definitieve kaarten opgesteld.'

De kaarten hebben de vorm van reusachtige tekeningen. 'Op de basistekeningen staan de plannen in de vorm van heel veel variabelen,' legt Jansen uit. 'Voor ongetrainde ogen zijn al die variabelen nagenoeg onzichtbaar. Met GIS-bestanden geven we wel aan welk probleem waar precies aan de orde is. Maar de hoofdmoot van de bijeenkomst is een presentatie met foto's. Op een foto laten we mogelijkheden zien. Zoals een groot grasterrein waarop jeugd voetbalt. De foto laat zien dat er niks mis is met lang gras aan de buitenkant van zo'n veld. Dat houdt beheer-technisch in dat hier in plaats van wekelijks nog maar tien tot zes keer per jaar gemaaid hoeft te worden. Met foto's duiden we ook hoe groen voor sociale of verkeersonveiligheid kan zorgen. Met gefotoshopte afbeeldingen laten we oplossingen zien. Terugkoppeling van de aangepaste tekeningen gebeurt via de website. De tekening op kunststof per wijk of dorp is twee bij drie meter, uitlopend tot een tekening van vijf bij twee meter. Voor maximale draagkracht betreft Weert de bewoners bij de omvormingen door bijvoorbeeld het beschikbaar stellen van plantmateriaal voor de vervanging van oude schuttingen door hagen. Maar ook door bewoners de ruimte te geven om zelf te gaan beheren. Ook worden lokale groeperingen ingezet als participant of adviseur om natuurwaarden in de stad te vergroten.'

Informatieavond met grote tekeningen